

Malé zamyšlení ke konci roku nad superhrubou mzdou a dalšími daňovými otázkami

Vážení čtenáři,

závěrem roku 2011 si dovoluji malé zamyšlení nad daňovými otázkami, které během letošního roku vyvstaly.

České ministerstvo financí pokračovalo s přípravou jednotného inkasního místa, což je záměr již několik let oslavovaný a připravovaný. Cílem jednotného inkasního místa je spojit výběr daní, sociálního pojištění i zdravotního pojištění na jeden formulář, na jeden úřad. Zcela jistě lze tyto záměry označit slovem „daňová reforma“. Záměr pro poplatníka jistě lákavý (snížila by se administrativa), pro řadu státních úředníků však méně. Výsledkem této přípravy bylo předložení návrhu zákona do poslanecké sněmovny, který se ukázal jako nedotažený, nedomyšlený a v praxi neproveditelný. Takže se daňová reforma odkládá až na rok 2014, tak aby bylo možno vše lépe připravit.

Ani za hranicemi na tom nejsou s daňovými reformami lépe. V říjnu 2011 informoval pan Milan Chovan (prezident slovenské Komory daňových poradců) své české kolegy na valné hromadě, že Slovensko chystá velkou daňovou reformu, jejímž záměrem je mimo jiné i zavedení superhrubé mzdy na Slovensku. Prý se jim český model tak zalíbil, že se jím inspirovali a chtějí ho zavést také. Zhruba o měsíc později však na Slovensku padla vláda a všechny záměry týkající se daňové reformy byly odsunuty na neurčito.

V souvislosti se superhrubou mzdou ještě jedna poznámka. Mezi záměry Ministerstva financí prezentované v české daňové reformě patří také zrušení superhrubé mzdy. V oblasti zdanění fyzických osob – zaměstnanců bychom se však nevrátili do stavu před jejím zavedením, kdy při výpočtu základu daně se odčítalo pojistné hrazené zaměstnancem, ale základem daně v novém pojetí by se stala hrubá mzda snížená o nezdanitelné položky. Tedy opět další, nový model zdanění. Radost z této novinky budou mít snad jen softwarové společnosti, které budou předělávat software na výpočty mezd a vzdělávací agentury.

Pokud svůj zrak obrátíme do Evropy, pak ani zde není otázka zdanění opomíjena. Evropská komise za poslední měsíce předložila několik zajímavých návrhů. Jedním z nich je návrh směrnice týkající se daně z finančních transakcí pro všechny státy Evropské unie. Cílem je zavedení daně na veškeré transakce s finančními nástroji mezi finančními institucemi, pokud alespoň jedna smluvní strana bude usazena v EU. Transakce s akciemi a s dluhopisy by se zdaňovaly sazbou 0,1 % a derivátové nástroje sazbou 0,01 %. Tato daň by mohla každoročně přinést přibližně 57 miliard EUR. Komise navrhuje, aby se začala uplatňovat od 1. ledna 2014.

Zavést novou daň na finanční transakce se Komise rozhodla ze dvou důvodů. Prvním důvodem je, aby finanční sektor spravedlivým dílem přispěl ke konsolidaci veřejných financí v členských státech, protože hrál roli při vzniku hospodářské krize. Náklady na rozsáhlá záchranná opatření na podporu finančního sektoru, těžce doléhají na vlády a evropské občany

jako celek. Kromě toho je tento sektor ve srovnání s jinými v současné době zdaněn nedostatečně. Nová daň by tedy přinesla významné dodatečné příjmy z finančního sektoru, které by přispívaly ke zlepšení veřejných financí.

Druhým důvodem je, že koordinovaný rámec daně na úrovni EU napomůže posílení jednotného trhu EU. V současné době má daň z finančních transakcí zavedenu v nějaké formě deset členských států. Na základě návrhu by v EU byly zavedeny minimální daňové sazby a harmonizovány stávající rozdílné daně. Harmonizace omezí narušení hospodářské soutěže na jednotném trhu, bude odrazovat od rizikových obchodních činností a doplní regulační opatření, jejichž cílem je vyhnout se v budoucnosti krizím. Daň z finančních transakcí na úrovni EU by posílila pozici EU při podpoře společných pravidel pro zavedení takové daně na celosvětové úrovni, zejména prostřednictvím skupiny G20.

Cílem daně z finančních transakcí je zdanit 85 % finančních transakcí, které se uskutečňují mezi finančními institucemi. Daň by se nevztahovala na občany a podniky. Do působnosti návrhu by nebyly zahrnuty hypotéky, bankovní úvěry, pojistné smlouvy a jiné běžné finanční činnosti prováděné jednotlivci nebo malými podniky.

Další aktivita Evropské komise směřuje do harmonizace přímých daní. V roce 2011 byl předložen návrh směrnice o společném konsolidovaném základ daně korporací. Po řadě let diskusí byl zpracován materiál, který by umožnil zavedení jednotného dobrovolného systému zdanění právnických osob. Nejde o nahrazení 27 daňových systémů jediným, ale o zavedení 28. nadnárodního systému pro zdanění daní z příjmů. Inspiraci brala Evropská komise z USA a z Kanady. Toto téma je nanejvýše aktuální, takže jsou mu věnovány i články v tomto vydání.

Vážení čtenáři, dovoluji mi, abych Vám závěrem popřála klidné prožití vánočních svátků a do nového roku hodně zdraví a štěstí.

Ing. Jana Skálová, Ph.D.

členka redakční rady
Českého finančního a účetního časopisu